

Nemzetpolitikai összefoglaló

2013. 14. hét

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Ösztöndíjasok segítik a diaszpóra magyarságát

A külföldi magyar közösségekkel való minél szorosabb együttműködést célzó nemzetpolitikai tevékenység keretében a közeljövőben ösztöndíjasok utaznak a Kőrösi Csoma program keretében a diaszpóra magyarságához. A diaszpóra magyarságának hétköznapi életét segítő, a magyar kormány 47 ösztöndíjas fiatalot küld öt-hat hónapos időtartamra elsősorban az Amerikai Egyesült Államokba és Kanadába - mondta Répás Zsuzsanna. A program célja, hogy a magyar fiatalok minél jobban megismerjék a diaszpórában élők hétköznapijait és segítsék életüket. Teljesen más élethelyzetekről és megoldandó problémákról van szó esetükben, mint a Kárpát-medence magyarságánál - jelezte nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár. Répás Zsuzsanna elmondta: a fiatalokat a diaszpóraszervezetek igényeinek megfelelően választották ki, így lesz olyan ország, ahová magyartanár, lesz, ahová néptáncoktató vagy könyvtáros érkezik. Feladatuk még, hogy naprakész és korrekt információval szolgáljanak Magyarországról a diaszpórában élőknek - fűzte hozzá Répás Zsuzsanna. Az ösztöndíjasok márciusban magyarországi képzésben vettek részt, vizsgát tesznek, ezt követően három hónapot tartózkodnak az adott országban, majd hazatérnek beszámolóra, és augusztus-szeptemberben további két hónapra visszatérnek. A fiatalok többsége az Egyesült Államokba, Kanadába utazik, de megy ösztöndíjas Ausztráliába, Dél-Amerikába, a nyugat-európai országokba, valamint Dél-Afrikába és Izraelbe is. A programra mintegy 480 millió forint áll rendelkezésre. A helyettes államtitkár kiemelte: az elmúlt két évtizedben a nemzetpolitikában a diaszpóra háttérbe szorult, bár voltak próbálkozások az ottani magyarság megszólítására, de ezek általában sikertelenek voltak. Répás Zsuzsanna felidézte: 2010-ben az új kormány elhatározta, hogy a diaszpóra magyarságával is szorosabbra fűzi az együttműködést. Ezért hozták létre a Magyar Diaszpóra Tanácsot, amely 2011 őszén 47 szervezettel indult, és egy évvel később már 58 tagúra bővült.

Orbán-Azarov találkozó

A kulturális, oktatási, kereskedelmi és gazdasági együttműködés kiszélesítéséről tárgyalt ukrán kollégájával Orbán Viktor miniszterelnök csütörtökön. A tárgyaláson a magyar kormányfő támogatást kért ukrán partnerétől az Ukrajnában tavaly elfogadott nyelvtörvény végrehajtása ügyében, ami fontos az ott élő magyar kisebbségnek. Ez egy lojális, de a nemzeti identitását és kultúráját fenntartani akaró közösség - így ajánlotta a kormányfő az ottani magyarokat Mikola Azarov figyelmébe. Az ukrán kormányfőt Kövér László, az Országgyűlés elnöke is fogadta. Kövér közölte: Magyarország stratégiai partnerként tekint Ukrajnára, és hazánk a kölcsönös megértésből kölcsönös előnyöket remél. Az Országgyűlés elnöke szólt arról, hogy Magyarország felelősséget érez a határon túli magyarság iránt és arra kérte vendégét, hogy segítse biztosítani a kárpátaljai magyarság önazonosságának megőrzéséhez szükséges jogokat. Azarov látogatását megelőzően Semjén Zsolt nemzetpolitikáért felelős miniszterelnök-helyettes Budapesten megbeszélést folytatott Kovács Miklóssal, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség

elnökével. A találkozón a kárpátaljai magyar közösségek helyzetét tekintették át. A konzultációra annak a külhoni magyar kisebbségi vezetőkkel folytatott megbeszélés-sorozatnak részeként került sor, mely a szomszédos államok vezetőinek magyarországi látogatását előzi meg. Csütörtökön a magyar-ukrán kisebbségi vegyes bizottság társelnöki egyeztetését tartották Budapesten. Répás Zsuzsanna hivatalában fogadta az ukrán miniszterelnök kíséretében Budapesten tartózkodó Timofij Kohan ukrán kulturális miniszterhelyettest, aki ellátja a bizottság társelnöki feladatát. A társelnökök fontos előrelépésnek tartják a csütörtöki magas szintű magyar-ukrán kormányközi egyeztetéseket, amelyek eredményei hozzájárulnak és segítik a kisebbségi vegyes bizottság sikeres munkáját. Egyetértettek abban, hogy a testület a magyarországi ukránság és a kárpátaljai magyarság ügyét szolgálja, ezért fontos a két országban élő nemzeti közösségek képviselőinek részvétele a bizottság munkájában.

Böröcz: A közmédia megújulásának része a külhoni médiaműhelyek segítése

Az elmúlt két évben a közmédia reformjának szerves részét képezte a külhoni médiaműhelyek és a tudósítói hálózat egységesítése - mondta a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap (MTVA) vezérigazgatója az Országgyűlés Nemzeti Összetartozás Bizottságának ülésén, ahol az MTVA Kós Károly Kollégiumáról nyújtott tájékoztatást. Böröcz István közölte: a tavaly nyáron létrejött kollégium - amelyben minden elcsatolt országrész képviselteti magát - folyamatos kapcsolatot tart a külhoni partnerekkel, és fórumot teremt a határon túli magyar sajtó véleményének meghallgatására. Mint mondta, az autonóm testület folyamatos tájékoztatást ad a közmédia vezetése számára a tapasztalatairól. Hozzátette: míg 2010-ben mintegy 100 millió forintot fordított a külhoni tartalmakra a közmédia, idén már a tervek szerint több mint 400 milliót. Az összeg tavaly 310 millió forint volt, míg 2011-ben 160 millió. Közölte azt is: a 2010-re a magyar közmédiában marginalizálódott helyzetbe került külhoni hálózatok egyre kevesebb tartalmat állítottak elő Magyarország számára, így az egyre csökkenő forrásból műszaki fejlesztésük is elmaradt. Hozzátette: a szerződések folyamatos átalakításával mára kiszámítható gazdasági környezetben működhetnek a határon túli magyar médiaműhelyek, amelyek az értékes tartalmakért megfelelő díjban részesülnek. Emellett a közmédiával szerződésben álló műhelyek száma is emelkedett, a korábbi 48-ról csaknem hetvenre. Elmondta azt is: az MTVA vizsgálja, milyen műszaki fejlesztésre van szüksége a külhoni médiaműhelyeknek, ebből kiderül, mekkora forrás kell ahhoz, hogy megfelelő minőségben dolgozhassanak. A vezérigazgató a tervekről szólva elmondta azt is: nyitni kívánnak a Kárpát-medencei nyomtatott sajtó irányába is. Szabó László Zsolt, az MTVA vezérigazgató-helyettese elmondta: a határon túli partnerek - tíz rádió, negyvenhat televízió és tíz hírügynökségi partner - idén mintegy 14 ezer anyagot készítenek a magyarországi közmédia számára. A televíziós partnerek a kolozsvári és a székelyudvarhelyi stúdiókból már most képesek az élő bejelentkezésre, de az MTVA törekvése, hogy egyre több partnerét tegye erre alkalmassá, emellett képzéseket is

nyújtsanak az ott dolgozóknak - fűzte hozzá. Barlay Tamás, a Kós Károly Kollégium elnöke elmondta, hogy a grémium felelevenítette a tudósítói találkozók hagyományát, konferenciákat szervez, és képzést is biztosít a partnereknek. Februárban például a felvidéki és a kárpátaljai újságíróknak tartottak képzést, míg májusban Temerinbe szerveznek egy rádiós találkozót. Emellett tervezik egy határon túli képző központ létrehozását. Havasi János, a kollégium titkára azt hangsúlyozta: a külhoni magyar újságírók szervezetei mellett a Bethlen Gábor Alappal, valamint a Magyar Művészeti Akadémiával is felvették a kapcsolatot.

Az EMNP az EFA pártjaira számít a tervezett európai aláírásgyűjtésben

Az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) elsősorban az Európai Szabad Szövetségbe (EFA) tömörült regionalista és autonomista pártok segítségével számít abban a tervezett európai aláírásgyűjtésben, amellyel kisebbségvédelmi jogalkotásra szeretné készíteni az Európai Uniót - jelentette ki Toró T. Tibor. Az EMNP elnöke elmondta, számításai szerint az őszi hónapokban indíthatják el az aláírásgyűjtést az európai őshonos közösségek és kultúrák védelmében megfogalmazott európai polgári kezdeményezésük támogatására. Hozzátette, a polgári kezdeményezés tárgyában az EMNP nem kíván versenyezni a többi magyar politikai szervezettel, ezért a Kárpát-medencei Magyar Autonómiatanács (KMAT) következő ülésén tájékoztatja partnereit arról, hogy miként véleményezte az Európai Bizottság jogi főosztálya a kezdeményezésük szövegét. Toró pontosította, hogy az EMNP és az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács közös tervezetét csupán előzetes véleményezésre nyújtotta be pénteken Szilágyi Zsolt EMNP alelnök az Európai Bizottság jogi főosztályára. Ezt azért tartotta fontosnak, mert a kisebbségi kérdést a tagállamok hatáskörébe sorolja az EU, a polgári kezdeményezés megfogalmazásakor pedig azokat a pontokat kellett megkeresni, amelyekkel a kérdéskört „uniós kompetenciákhoz lehet kapcsolni”.

Készülnek a regionalizációs tervek a pártok műhelyeiben

Az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) szerint a Romániában ma is élő regionális identitások alapján kell meghúzni a régióhatárokat a küszöbönálló közigazgatási átszervezésben. Toró T. Tibor, az EMNP elnöke egy csíkszeredai sajtótájékoztatón mutatta be pártja elképzeléseit a romániai közigazgatás átszervezésére vonatkozóan. Az EMNP szakértői csoportja által elkészített tervezet Romániát 12 régióra és három „metropoliszrégióra” osztaná. Erdélyben a Székelyföldnek, Bánságnak, Partiumnak biztosítana régiós státust, Kolozsvár központtal észak-erdélyi, Nagyszeben központtal pedig dél-erdélyi régiót hozna létre, Brassó környékét pedig „metropoliszrégióvá” alakítaná. Toró T. Tibor elsődleges szempontnak tartotta, hogy olyan régiók jöjjenek létre, amelyeket a bennük élők elfogadnak, magukénak érznek. Másodlagos szempontként a régiók működőképességét

említette, valamint azt, hogy valamennyi regionális jelentőségű város központi szerephez jusson. Az EMNP elnöke úgy vélte, az aszimmetrikus regionalizmus elve szerint lehetne a régióknak - a helyi sajátosságaik alapján - sajátos jogállást biztosítani. Hozzátette, a partiumi és a székelyföldi régióban kaphatna sajátos jogokat a magyar közösség. Toró T. Tibor újságírói kérdésre elmondta, a régióátalakítás dolgában nincsen jelentős különbség a romániai magyar politikai pártok álláspontja között. Hozzátette, az EMNP elsődleges szövetségesként tekint az RMDSZ-re tervei megvalósításában.

Az RMDSZ úgy véli, az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) szakértői csoportja tőle másolta a Románia regionális átszervezésére vonatkozó tervezetét. A szövetség hírlevelében Kovács Péter, az RMDSZ főtitkára úgy vélekedett, a néppárt „annyira el volt foglalva az autonómia kivívásával, hogy nem vette észre: Romániában hónapok óta folyik vita a régióáttszervezésről, amely a magyar közösség megmaradása és gazdasági fejlődése szempontjából létfontosságú”. Az EMNP régiósítási tervezetét kidolgozó munkacsoport nevében Szilágyi Ferenc reagált Kovács nyilatkozatára. „Kovács Péter láthatóan elfelejti, vagy nem tudja, hogy a néppárt tervezete közigazgatási régiók kialakítására vonatkozik, míg az RMDSZ csupán a fejlesztési-statisztikai régiók átrajzolásáról szól. A néppárt történelmi múlttal és identitással rendelkező téregységek lehatárolását javasolja, ami a jelenlegi megyerendszer felülvizsgálatát is jelenti. Az ilyen régiók tehát nincsenek tekintettel az 1968 óta létező megyehatárookra, míg az RMDSZ egyszerűen a létező megyékből legózta össze a régióit”.

Karcsúbb régiók létrehozása mellett nincs szükség párhuzamos struktúrákra, a Székelyföld pedig önálló fejlesztési és közigazgatási régióként képzelhető el – összegezhető a Magyar Polgári Párt (MPP) regionalizációval kapcsolatos álláspontja, amelyet Mezei János alelnök és Salamon Zoltán, a Hargita megyei szervezet elnöke mutatott be. Mezei János, Gyergyószentmiklós polgármestere rámutatott: nem csupán a fejlesztési régiókat kell karcsúbbra szabni, hanem az új régióknak a politikai közösség legfontosabb szerveződési kereteit is biztosítaniuk kell, azaz a régiókat választott testületeiken keresztül politikai-közigazgatási hatáskörökkel kell felruházni. Mint mondta, az MPP az aszimmetrikus regionalizmust tekinti Románia számára a területi-politikai közösségek kialakítása legmegfelelőbb keretének. Az MPP szerint a régiókat politikai egyeztetéssel, népszavazások útján történő konzultációval, a létező történelmi, kulturális és kisebbségi identitások tiszteletben tartásával kell kialakítani. A polgári párt 12 régió kialakítását szorgalmazza, melynek egyike Székelyföld kell legyen, ugyanakkor külön régiót alkotna a Partium is. Külön régiót alkotna továbbá Bukovina, Dél-Moldva, Dobruzsza, Munténia, Olténia, Bánság, Máramaros, Észak-Erdély, Dél-Erdély és Bukarest. A Székelyföldön kívüli magyarság helyzetét a széles önkormányzati autonómiával rendelkező régiókon belül kell kialakítani társulások demokráciaformák – sajátos jogállású önkormányzatok –, illetve a kulturális autonómia biztosításával.

Az MNT elfogadta a pótköltségvetést

Ülésezett szerdán a Magyar Nemzeti Tanács, a napirendi pontok között szerepelt a Demográfiai akcióterv kidolgozását végző szakértői munkatestület kinevezése, valamint Szenttamás Község iskoláskor előtti intézményeinek és általános iskoláinak hálózata. Határozatjavaslatot fogadott el a Magyar Nemzeti Tanács a 2013. évi pótköltségvetésről. Az MNT évi bevételeinek összege 444 millió 313 ezer dinár (1,23 milliárd forint). A köztársaság, a tartomány és a községek mintegy 90 millió 133 ezer dinár (246 millió forint) dinárral támogatják a tanácsot. A tartománytól egymillió dinárral többet kap az MNT. A legnagyobb bevételi forrásnak a külföldi támogatások számítanak, összesen 239 millió 316 ezer dinárt (653 millió forint) kap az MNT külföldről. A tavalyi évi költségvetésből 110 millió 953 ezer dinár (303 millió forint) maradt meg a Magyar Nemzeti Tanács számláján.

Nincs pénz a magyar tankönyvekre

Több jóváhagyott könyv, egészen pontosan 34 magyar címszó hiányzik a tankönyvek katalógusából – tájékozódott a Magyar Nemzeti Tanács. A problémát a pénztelenség, valamint a jogi rendelkezések figyelmen kívüli hagyása okozza. Több kisebbség képviselői is panaszkodtak arra, hogy hiányoznak egyes tankönyvek az adott nyelveken. Az MNT-t március elején az iskolákból értesítették, hogy a Tankönyvkiadó Intézet által szétküldött listákon nem találhatóak meg egyes magyar nyelvű tankönyvek. Összesen 34 általános iskolai magyar tankönyv címe nem szerepel a listán, ezekből 23 gyakorlókönyv egyáltalán nincs raktáron, sokból pedig nem elegendő áll rendelkezésre. A Magyar Nemzeti Tanács felvette a kapcsolatot a Tankönyvkiadó Intézettel, az azonban pénzhiány miatt nem tudja teljesíteni kiadási kötelezettségeit, így az illetékes minisztériumnak kellene támogatnia a kisebbségi nyelveken megjelenő tankönyvek kiadását.

AI: a szerb hatóságok biztosítsák a vajdasági magyarok védelmét

Az Amnesty International (AI) azt kéri a szerb hatóságoktól, hogy biztosítsák a magyar nemzetiségűek védelmét - olvasható a jogvédő szervezet közleményében. A szervezet üdvözli, hogy a szerb miniszterelnök és a vajdasági autonóm tartományi hatóságok elkötelezettek a magyar kisebbség jogainak garantálását illetően. A szervezet megjegyzi, hogy az európai uniós csatlakozás feltételeként Szerbia köteles a kisebbségek jogainak védelmét biztosítani, ugyanakkor az AI szerbiai diszkriminációt vizsgáló kutatásai azt mutatják, hogy a hatóságok gyakran nem garantálják megfelelően a kisebbségek jogait. Elismerve a magyar nemzetiségűek ellen elkövetett vajdasági jogsértések súlyosságát, a szervezet felhívja a figyelmet arra, hogy hasonló támadások értek szerbeket is, amelyek elkövetését magyar nemzetiségűeknek tulajdonítják.

Csehországban is lehetővé teszik a kettős állampolgárságot

Csehország is lehetővé teszi a kettős állampolgárságot, miután a kormány tervezetét jóváhagyta a prágai képviselőház. Amennyiben az új állampolgársági törvényt a szenátus is jóváhagyja és az államfő aláírja, a tervek szerint 2014. január 1-jén életbe lép. Az önálló Cseh Köztársaság megalakulása óta olyan szabályozás van hatályban, hogy az új állampolgárság felvételével az érintettek automatikusan elvesztik eredeti cseh állampolgárságukat. Ez csak azokra nem érvényes, akiknek külföldi állampolgár a házastársa. Egy, a kilencvenes évek végén megkötött kormányközi szerződés alapján cseh-szlovák viszonylatban is lehetséges a kettős állampolgárság. A prágai külügyminisztérium becslése szerint a határokon túl mintegy kétmillió cseh él. A hatóságok azt állítják, elsősorban az egyesült államokbeli és a kanadai csehek körében nagy az érdeklődés a cseh állampolgárság felvétele iránt. Semjén Zsolt nemzetpolitikáért felelős miniszterelnök-helyettes közleményben üdvözölte, hogy a prágai képviselőház jóváhagyta a cseh kabinet kettős állampolgárságra vonatkozó javaslatát. A kereszténydemokrata politikus közleményében úgy értékelte: a javaslat elfogadása a térség számára fontos és előremutató.

